

УДК 005.591.6:[316.42+330.34]

В. І. Гевко,
магістр, Вінницький національний аграрний університет
ORCID ID: 0000-0002-4999-3942

DOI: 10.32702/2306-6792.2020.10.136

ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ ЯК ЧИННИК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

V. Hevko,
Master's, Vinnitsa National agrarian university

STATE INNOVATION POLICY AS A FACTOR OF SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT

У статті розглянуто тенденції розвитку інноваційної політики як складного комплексного явища, яке поєднує в собі елементи, з одного боку, національної макроекономічної політики держави, спрямованої на створення сприятливого інвестиційного клімату, а з другого — запровадження на державному рівні спеціальних стимулів інноваційних технологічних змін. Ці дві групи елементів державної інноваційної політики реалізуються цілісною системою заходів.

Під інноваційною політикою необхідно розуміти комплекс принципів та заходів щодо планування, розробки, стимулювання, регулювання і контролю процесів інноваційної діяльності у науково-технічній та виробничих сферах.

Тому основним завданням державних органів є визначення мети інноваційної політики, основних принципів її здійснення, а також механізми реалізації. Вона повинна впливати з основної мети розвитку народного господарства, суспільства і своїми напорами діяльності сприяти її здійсненню.

Головною метою державної інноваційної політики є створення соціально-економічних, організаційних і правових умов для ефективного відтворення, розвитку й використання науково-технічного потенціалу країни, забезпечення впровадження сучасних екологічно чистих, безпечних, енерго- та ресурсозберігаючих технологій, виробництва та реалізації нових видів конкурентоздатної продукції.

Як підтверджує практика, розробка та впровадження інновацій є дієвим механізмом виходу з кризи. Адже за допомогою нововведень на виробництві можна підвищити ефективність праці, зменшити ресурсозатратність виробництва та забезпечити розвиток економіки цілому. Тому дієва інноваційна політика держави, а особливо спільні дії державного та корпоративного секторів економіки є ефективним інструментом боротьби з економічною кризою. З огляду на це, тема впровадження інноваційної політики держави є досить важливою та актуальною. У статті проаналізовано механізми і засоби формування і реалізації державної інноваційної політики. Розкрито сутність поняття інноваційної політики, її завдання та мету. Розкрито проблеми, які гальмують розвиток інноваційних процесів в національній економіці.

The article examines the tendencies of development of innovation policy as a complex phenomenon, which combines elements of the national macroeconomic policy of the state aimed at creating a favorable investment climate, and on the other — introduction of special incentives for innovative technological changes at the state level. These two groups of elements of the state innovation policy are implemented by a holistic system of measures.

Innovation policy should be understood as a set of principles and measures for the planning, development, stimulation, regulation and control of processes of innovation in the scientific, technical and industrial spheres.

Therefore, the main task of state bodies is to determine the purpose of innovation policy, the basic principles of its implementation, as well as the mechanisms for its implementation. It must follow from the main purpose of development of the national economy, society and its activities to promote its implementation.

The main goal of the state innovation policy is to create socio-economic, organizational and legal conditions for the effective reproduction, development and utilization of the country's scientific and technical potential, ensuring the introduction of modern environmentally friendly, safe, energy and resource-saving technologies, production and marketing of new types of competitive products.

Practice shows that the development and implementation of innovations is an effective mechanism to overcome the crisis. After all, with the help of innovations in production it is possible to increase labor efficiency, to reduce resource consumption of production and, in general, one successful innovation is able to provide recovery in the whole segment of the market. Therefore, effective innovation policy of the state, and especially joint actions of the state and corporate

sectors of the economy is an effective tool to combat the economic crisis. In view of this, the topic of implementation of the state innovation policy is quite important and relevant. This article analyzes the mechanisms and means of forming and implementing the state innovation policy. The essence of the concept of innovation policy, its purpose and purpose are revealed. Problems that hinder the development of innovative processes in the national economy are revealed.

Ключові слова: інновації, технології, інноваційна політика, державні інновації, інноваційна діяльність, інноваційні процеси, інноваційний розвиток.

Key words: innovations, technologies, innovation policy, state innovations, innovation activity, innovation processes, innovative development.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Розвиток інноваційної діяльності — один з основних шляхів виходу економіки України з кризової ситуації і отримання високого рівня прибутку підприємствами. Суттєвими проблемними факторами є відсутність сталої державної політики і підтримки інвестиційно-інноваційної сфери. Світовий досвід у сфері інновацій і високих технологій свідчить про необхідність державного управління та підтримки цих процесів в сучасних умовах.

В умовах глобалізації та швидких технологічних змін, все більше держав та підприємств долучається до інноваційної політики. Про це свідчить зростання з кожним роком на світовому ринку частки наукоємних товарів та послуг.

Загальновідомо, що рівень розвитку країни залежить від рівня розвитку інноваційної діяльності, тому впровадження інновацій є головним чинником успіху підприємства, який впливає і на економічний стан держави загалом.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання інноваційного розвитку України доволі активно досліджують вітчизняні науковці. Так, у статтях І. Гончарук [3], Ж. Говорухи [1], А. Чухно [17], І. Космидайло [13] розглянуто проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності в країні. У працях М. Денисенка, Т. Воронкової, С. Ладика [7], М. Жук [10] проаналізовано загальний інноваційно-технологічний стан України та запропоновано моделі національної інноваційної політики. Можливі залучення інвестицій та фінансування інноваційної сфери державою розглядають у своїх роботах Н. Гончарова [2], О. Паливода [14]. Питання стратегії інноваційного розвитку досліджують вчені Українського державного університету залізничного транспорту. Зокрема це В. Дикань, О. Дейнека, А. Позднякова, Ю. Калабухін та інші [8; 9; 6; 15].

Однак питання інноваційного розвитку та управління інноваційними процесами є дослідженим не повною мірою та потребує більш детального розгляду.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою дослідження є аналіз перспектив інноваційного розвитку економіки на основі оптимального використання потенціалу держави; узагальнення основних напрямів та окремих заходів державної економічної політики України в контексті ефективного впровадження нововведень та досягнень науково-технічного прогресу.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Інноваційна політика є важливою частиною державної економічної політики, але водночас має самостійний характер і є динамічним інструментом державного господарювання та підприємництва.

Під інноваційною політикою необхідно розуміти комплекс принципів та заходів щодо планування, розробки, стимулювання, регулювання і контролю процесів інноваційної діяльності у науково-технічній та виробничих сферах.

Тому основним завданням державних органів є визначення мети інноваційної політики, основних принципів її здійснення, а також механізми її реалізації. Вона повинна впливати з основної мети розвитку народного господарства, суспільства і своїми напрямками діяльності сприяти її здійсненню.

Головною метою державної інноваційної політики є створення соціально-економічних, організаційних і правових умов для ефективного відтворення, розвитку й використання науково-технічного потенціалу країни, забезпечення впровадження сучасних екологічно чистих, безпечних, енерго- та ресурсозберігаючих технологій, виробництва та реалізації нових видів конкурентоздатної продукції.

Інноваційна політика спрямована на створення сприятливих умов для розвитку інноваційних процесів; на концентрацію фінансових ресурсів на пріоритетних напрямках науки, зменшення ризику приватних компаній у процесі розробки нової високотехнологічної продукції; складання комплексних прогнозів національного інноваційного розвитку; формування цільових науково-технічних програм; створення ринку для нововведень, скорочення витрат фірм, що здійснюють НДДКР; на поширення науково-технічних знань як найважливішого економічного ресурсу [9].

Інноваційна система держави — це новий вимір економічних і соціальних відносин, що ґрунтується на пріоритетному розвитку знань і технологій їхнього використання. Це — перехід у новий вимір суспільних цінностей, коли знання стають матеріальною основою існування людини, а технології їхнього застосування створюють якісно новий вимір добробуту цілого суспільства. Головна мета таких перетворень — підвищення конкурентоспроможності економіки й поліпшення життя людей.

Роль держави у вирішенні проблем, що постійно виникають і пов'язані з інноваційним розвитком країни, є визначальною і полягає насамперед у формуванні ефективної інноваційної, науково-промислової політики, у правильному визначенні її пріоритетів, стратегії та управлінських дій для реалізації, які мають бути сконцентровані на розвитку інноваційного потенціалу, технологічному оновленні виробництва, розвитку знань, підвищенні кваліфікації персоналу, задоволенні потреб ринку у високотехнологічній продукції.

На сьогодні господарська сфера України вимагає вироблення реалізації ефективної інноваційної стратегії, чітких механізмів державної інноваційної політики. Варто виділити головні проблемні моменти, які стримують цей процес, що у результаті призводить до втрачання конкурентних переваг суб'єктами господарювання, зниження інноваційного потенціалу, інвестиційної привабливості України. До цих проблем треба віднести:

- недосконалість та періодична змінність нормативно-правового підґрунтя;
- декларативність у розроблених і втілених стратегіях розвитку, зокрема, що стосується інноваційного поступу як держави, так і її регіонів;
- відсутність цільної системи державного управління інноваційною діяльністю та процесами;

— неузгодженість інноваційних стратегій у комплексі "економіка країни — регіон/галузь/вид економічної діяльності — суб'єкт господарювання";

— неповне вивчення проблем ідентифікації та забезпечення, спрямування та розподілу ресурсів, що потрібні для реалізації інноваційної стратегії;

— відсутність ефективної уніфікованої методології збору, оброблення статистичних даних, що стосуються діяльності організації у сфері інноваційного управління;

— відсутність належного фінансування інноваційної діяльності тощо [6].

Вагоме значення у процесі створення та підтримки моделі інноваційного розвитку країни має інституційне середовище, яке варто розглядати як комплекс суб'єктів інституційного забезпечення діяльності у розробленні інновацій, нормативно-правового підґрунтя, програмних документів щодо інноваційної сфери, інноваційної інфраструктури зокрема.

Формування інноваційної моделі розвитку економіки потребує значних фінансових ресурсів, тому переваги від застосування цієї моделі отримали, передусім, багаті країни. Для економік, що розвиваються, досягнення цих переваг залежить від ефективності їх інноваційної політики проривного типу, що полягає в дієвому державному стимулюванні прогресивної структурної перебудови економіки та реформуванні сфер освіти, науки, інноваційної діяльності на основі наявного науково-технічного потенціалу та з урахуванням світових тенденцій науково-технологічного розвитку [12, с. 2]. Однак, попри масштабність і витрати ресурсів, діюче законодавче підґрунтя науково-технічної й інноваційної діяльності, ще доволі далеко від світового рівня та вимог що, як наслідок, не створює глибокого впливу на економічний, інноваційний розвиток нашої держави.

Аналіз наукових досліджень щодо розвитку інноваційного підприємництва провідних країн світу дав змогу виокремити такі варіанти інноваційної політики як технологічний поштовх, ринково орієнтована політика, соціально орієнтована політика, зміни економічної структури господарського механізму. Різні промислові країни-лідери у певні періоди розвитку економіки визначали і надавали пріоритетного значення котромусь варіанту інноваційної політики, розробляючи та реалізуючи заходи для підтримки обраного курсу (рис. 1).

Інноваційний потенціал є сукупністю матеріальних, фінансових, інтелектуальних, науко-

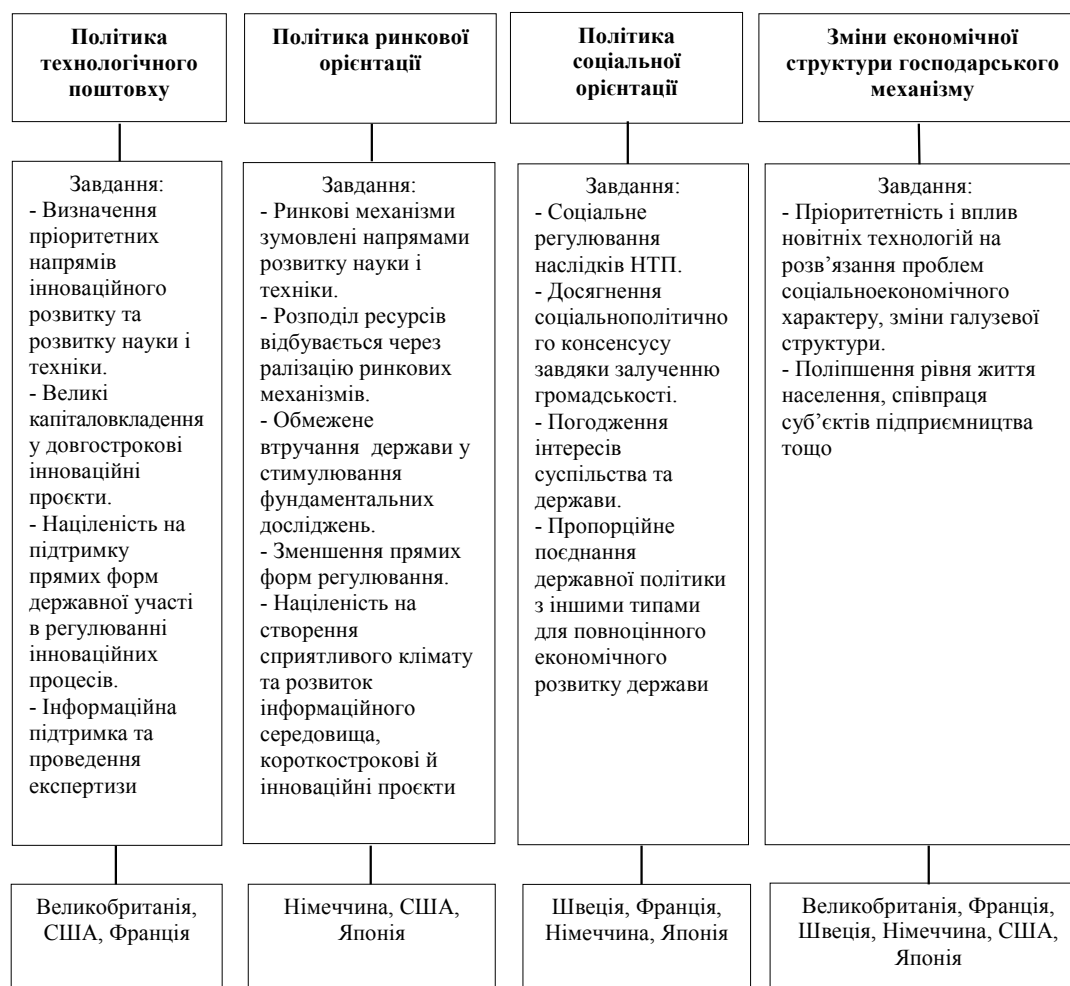

Рис. 1. Головні типи державної інноваційної політики в економічно розвинутих країнах

Джерело: сформовано автором за даними [12].

во-технічних ресурсів і методів їх оптимального використання для впровадження та економічно і комерційно ефективного використання досягнень науки та техніки [11].

У межах інноваційного розвитку України застосування інтелектуальної компоненти, зменшення рівня енерго- та ресурсовитратності виробництва, введення у дію інноваційного потенціалу економічного зростання країни, розвитку та структурного оновлення підприємств для підвищення конкурентоспроможності економіки на всіх рівнях господарювання визначено основним пріоритетним напрямом державної інноваційної політики.

Процес узгодження державної інноваційної стратегії та політики наведено на рисунку 2.

Державна інноваційна політика поєднує наукову та технологічну компоненти. Наукова політика спрямована на виробництво наукових знань, технологічна зумовлює розвиток галузевих технологічних орієнтирів. Загалом у наукових джерелах виокремлюють методи дер-

жавного регулювання інноваційних процесів [5], які мають стимулюючу дію на розвиток інноваційної діяльності та створення сприятливого клімату в країні.

Низка заходів може здійснюватися і на регіональному рівні. Активно застосовуються непрямі заходи формування сприятливого правового середовища у сфері оподаткування, кредитно-фінансової політики, господарського права, процедур банкрутства, формування інноваційної інфраструктури тощо.

Пріоритет прямого державного фінансування зазвичай мають напрями, які не можуть підтримуватися приватним сектором за високого ступеня неконтрольованого ризику та комерційної невизначеності (фундаментальні дослідження) або великих за обсягом і важко окупних витрат (великомасштабні науково-технічні проекти національного масштабу) [4]. Крім того, держава традиційно бере на себе пряме фінансування НДДКР у сферах, де виступає основним замовником високотехнологі-

чної продукції (наприклад, у галузі військової техніки) або там, де існує явна загроза національним виробникам унаслідок загострення міжнародної конкуренції [12].

Сучасна українська економіка в результаті трансформаційних перетворень поступово набуває окремих ознак розвинених країн, принаймні вони перебувають на початковій стадії свого формування. Це стосується і становлення інноваційної моделі розвитку економіки, хоча очевидно її характеристикою є відсутність активної інноваційної діяльності.

Пошук шляхів переходу до системи, в якій інновації переважають над традицією, стримується низкою обмежувальних внутрішніх і зовнішніх факторів, головним серед яких протягом всього часу трансформаційних змін в економіці була відсутність державної інноваційної політики щодо розвитку національних інноваційних процесів. У результаті не сформувалося господарське середовище, в якому реалізуються інновації. Точніше, воно набуло однобокого характеру з погляду розвитку його ключових складових: є підприємництво, технології ж, особливо інформаційні, та фінансові ресурси залишаються проблематичними. Крім того, необхідно враховувати, що інноваційно-орієнтована економіка — це принципово новий тип економічної системи, яка передбачає розробку і впровадження нового, більш гнучкого стилю управління, визначення нової ролі держави, обумовленої тим, що інновації мають ряд характеристик, які роблять їх малопривабливими для приватних інвесторів, а саме: високі капіталовкладення, тривалий термін між розробкою нової технології та її комерційним результатом на ринку, значним ризиком, високим "спілловер ефектом". До того ж, необхідно приділяти особливу увагу регіональному рівню прийняття рішень, оскільки саме на цьому рівні формується принципова для ефективності інноваційної діяльності взаємодія між адміністративними структурами влади, приватним бізнесом і ученими.

Необхідність розробки і реалізації державної інноваційної політики, як інструменту активної участі держави в інноваційному процесі,

Рис. 2. Процес узгодження державної інноваційної стратегії та політики

Джерело: розроблено автором на основі [4].

обумовлена декількома моментами. По-перше, процес впровадження інновацій характеризується тривалістю науково-виробничого циклу, високими витратами і невизначеністю кінцевого результату. Ринок не може вирішити проблему довгострокових ризикових інвестицій. Вирішення цих завдань має взяти на себе держава. По-друге, тільки держава може приймати об'ємні довгострокові стратегічні рішення з урахуванням всіх можливих наслідків. У руслі цих рішень розробляються концепції, стратегії, програми, для виконання яких держава передбачає необхідні ресурси. По-третє, держава забезпечує законодавче регулювання інноваційної діяльності, сприяє формуванню інноваційного клімату. По-четверте, у ринковій економіці саме держава зобов'язана брати на себе вибір стратегії та здійснювання інновацій у неринковому секторі: фундаментальна наука, військова наука, екологічний моніторинг, розробка і реалізація великих інвестиційних про-

ектів загальнонаціонального значення та ін., тобто тих сферах, які відіграють значну роль у життєдіяльності країни і забезпеченні її безпеки. По-п'яте, лише держава здатна ініціювати і здійснювати освоєння і поширення базисних інновацій, беручи на себе стартові вкладення в освоєння нових поколінь техніки і технологій. Для вирішення цієї проблеми держава може вступати в партнерські відносини з приватним бізнесом, поступово збільшуючи його частку і передаючи в його ведення потік поліпшуючих інновацій. По-шосте, обов'язок держави — сприяти створенню інноваційної інфраструктури. По-сьоме, безпосередньою турботою держави є підготовка кадрів для інноваційної діяльності з одночасною мотивацією праці учених, конструкторів, інженерів; забезпечення інтеграції академічних і галузевих інститутів і інноваційно-активних підприємств. Загалом підприємництво в наукових колах і практичному вимірі позиціонується як інститут — рушійна сила науково-технічного процесу, а головним стимулом його розвитку є бажання отримання прибутку [3].

Інноваційний розвиток є одним з пріоритетних напрямів для досягнення концепції сталого розвитку економіки України його цілей та завдань в умовах конкурентного середовища. Для успішної діяльності є необхідним чіткий аналіз вплив тієї чи іншої групи чинників на цей процес [18].

Високий рівень інноваційної спроможності демонструє насамперед світовий клуб країн з позитивним технологічним балансом, який формують США, Японія, Франція, Німеччина, Велика Британія, Швеція, Нідерланди, Фінляндія та Ізраїль. Домінуюча у цих країнах модель "відкритих" інновацій через ефективну систему патентування стала дієвою платформою для технологічної співпраці завдяки ліцензійній торгівлі й комерціалізації винаходів. Так, США завдяки ефективній системі захисту прав інтелектуальної власності та їх економічної реалізації щорічно отримують 75—80 млрд дол. чистих надходжень — це найпотужніше джерело інвестування в майбутнє, насамперед у нові R&D, які створюватимуть майбутні конкурентні переваги.

Попри те, що за даними Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ), Україна все ще входить до ТОП-50 країн світу з високою винахідницькою активністю, щорічно кількість отриманих патентів в Україні зменшується й у сукупності відповідає портфелю нових патентів декількох американських університетів. Особливістю сучасної динаміки ви-

нахідництва в Україні є стрімке зниження патентування за міжнародною процедурою на тлі зростання кількості охоронних документів за національною процедурою [16].

Можливості майбутнього розвитку України — це інноваційний стрибок прискореного економічного розвитку на основі ефективного використання наявного потенціалу людського капіталу та посилення інноваційної спроможності національної економіки як невід'ємної складової зміцнення конкурентоспроможності країни.

Україна представлена в декількох доповідях та індексах, які надають рейтингове оцінювання технологічної та інноваційної конкурентоспроможності країн, зокрема це Глобальний індекс конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму в Давосі, Індекс економіки знань Світового банку та Загальний інноваційний індекс, що оцінюється компанією EuroINNO за підтримки Єврокомісії.

У Глобальному інноваційному рейтингу країн, розробленому агенцією Bloomberg, Україна у 2019 р. увійшла до кола 50 країн — лідерів світу за рівнем інноваційного розвитку, посідаючи 42 рейтингову позицію. Найсильнішими сторонами України з погляду інноваційності визнаються: охоплення населення вищою освітою (четверта рейтингова позиція у світі), патентна активність (27 рейтингова позиція), технологічні можливості промисловості (34 рейтингова позиція). Водночас низькими є рівень інтенсивності наукових досліджень (44 рейтингова позиція) та рівень ефективності економіки (50 рейтингова позиція). Високі позиції України за Індексом розвитку людського капіталу Всесвітнього економічного форуму (26 рейтингова позиція у світі) катастрофічно обмежує низький рівень Індексу прав інтелектуальної власності (лише 115 рейтингова позиція у світі) [16].

Для інноваційного стрибка Україні необхідно ідентифікувати можливий каталізатор і потенційні технології, які можуть бути виведені на внутрішній і зовнішні ринки, а також створити відповідні інституційні умови.

Унаслідок структурних змін має відбутися значне послаблення дії чинників, що гальмують розвиток національної економіки як у середньостроковій, так і в довгостроковій перспективі. Відтак Україна отримує перспективу приєднання у 2030 р. до Першої групи розвинених країн через надзвичайний амбітний стрибок, сутність якого полягає у структурній реформі державного управління та національної економіки, її зростаючої енергоефективності, повно-

цінного використання внутрішнього потенціалу та зовнішніх можливостей.

ВИСНОВКИ

Інноваційний розвиток та інноваційні стратегії є ключовими напрямками підвищення конкурентоспроможності економіки країни в сучасних конкурентних умовах. Водночас головним підтвердженням на користь цього висновку можна вбачати факт підвищення конкурентоспроможності за умови застосування суб'єктами управління та господарювання відповідних інноваційних стратегій в системі зростання конкурентоспроможності економіки. Водночас процес підвищення конкурентоспроможності економіки повинен бути урегульованим і реалізованим із врахуванням комплексу інструментів і методів, стратегічних напрямів інноваційного розвитку.

Розвиток інноваційної діяльності — один з основних шляхів виходу економіки України з кризової ситуації і отримання високого рівня прибутку. Важливо враховувати світовий досвід організації інноваційного процесу. Посилення державної підтримки інноваційної діяльності підприємств України вимагає створення ефективних механізмів взаємодії органів влади з підприємствами, що займаються інноваціями, залучення їх до розроблення проєктів нормативних актів, співучасті в роботі конференцій, робочих груп тощо.

Інноваційна діяльність є перш за все діяльністю, орієнтованою на створення та впровадження нововведень, проведення наукових досліджень, створення і покращення технологічних процесів, які використовуються в діяльності підприємства. Інноваційна діяльність характеризується також новими рішеннями в галузі організації виробництва та соціальній сфері та пошуком джерел фінансування інноваційного процесу. Можна зробити висновок, що інноваційна діяльність є ширшим поняттям, ніж інноваційний процес або сукупність інноваційних процесів, оскільки охоплює види діяльності, що в нього не входять. Інноваційна діяльність є досить важливою для економіки будь-якої країни. Реалізація концепції сталого інноваційного розвитку неможлива без активної діяльності інноваційного бізнесу, який створює та просуває конкурентоспроможні товари та послуги як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках.

Література:

1. Говоруха Ж.А. Питання розвитку інноваційної діяльності підприємств України.

Актуальні проблеми економіки. 2007. № 8 (74). С. 107—115.

2. Гончарова Н.В. Напрями розвитку інтеграційних процесів у сфері фінансової підтримки малого підприємництва. Фінанси України. 2003. С. 75—83.

3. Гончарук І. В. Підприємницька діяльність як інноваційна система розвитку виробництва біопалива. Інноваційна економіка. 2013. № 7. С. 155—159 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2013_7_37

4. Гринько Т.В. Проблеми формування концепції інноваційного розвитку промисловості України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://econindustry.org/arhiv/html/2013/63_16.pdf

5. Дацій О.І., Гаман М.В., Дацій Н.В. Інноваційна модель розвитку економіки України в умовах глобалізації: монографія. Донецьк: ЮгоВосток. 2010. 368 с.

6. Дейнека О.Г., Камчатна Ю.С. Формування стратегії інноваційного розвитку для підприємств залізничного транспорту в умовах формування швидкісного руху. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2018. № 62. С. 174—180.

7. Денисенко М.П., Воронкова Т.Є., Ладика С.В. Проблеми формування національної інноваційної системи України. Актуальні проблеми економіки. 2008. № 4 (82). С. 73—81.

8. Дикань В.А., Зубенко В.О., Маковоз О.В., Токмакова І.В., Шраменко О.В. Стратегічне управління: навч. посіб. К.: центр учбової літератури. 2013. 272 с.

9. Дикань В.А., Островерх Г.Є. Удосконалення механізмів державного управління розвитком залізничної галузі України в євроінтеграційному векторі. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2018. № 62. С. 11—20.

10. Жук М.В. Передумови формування національної інноваційної системи прискореного розвитку економіки. Актуальні проблеми економіки. 2008. № 7 (85). С. 30—36.

11. Калетнік Г.М., Гончарук Т.В. Інноваційне забезпечення розвитку біопаливної галузі: світовий та вітчизняний досвід. Бізнес Інформ. 2013. № 9. С. 155—160.

12. Козлова А.І. Етапи формування стратегії інноваційного розвитку в країнах ЄС [Електронний ресурс] Бізнес Інформ. 2013. № 4. С. 82—85. — Режим доступу: www.business-inform.net

13. Космидайло І.В. Проблеми інноваційного розвитку в Україні та шляхи їх вирішення.

Актуальні проблеми економіки. 2007. № 2 (68). С. 20—27.

14. Паливода О.М. Критерії оцінки інновацій для вибору форм і методів державної підтримки. Актуальні проблеми економіки. 2008. № 3 (81). С. 38—42.

15. Позднякова Л.О., Груця Н.П. Удосконалення мотивації праці у зв'язку з впровадженням швидкісного та високошвидкісного руху. Вісник економіки транспорту промисловості. 2018. № 63. С. 127—133.

16. Статистична інформація. Інновації. у 2010—2019 роках. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

17. Чухно А. Актуальні проблеми стратегії економічного та соціального розвитку на сучасному етапі. Економіка України. 2004. № 4. С. 65—71.

18. Юрчук Н.П., Вовк В.Ю., Топіна Р.П. Інноваційно-інвестиційна діяльність як основа реалізації концепції сталого розвитку економіки України. Агросвіт. 2019. № 3. С. 53—61.

References:

1. Hovorukha, Zh.A. (2007), "Questions of development of innovative activity of the enterprises of Ukraine", Aktualni problemy ekonomiky, vol. 8 (74), pp. 107—115.

2. Honcharova, N.V. (2003), "Areas of development of integration processes in the field of financial support for small business", Finansy Ukrainy, pp. 75—83.

3. Honcharuk, I. V. (2013), "Entrepreneurship as an innovative system for the development of biofuel production", Innovatsiina ekonomika, vol. 7, pp. 155—159, [Online], available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2013_7_37 (Accessed 20 March 2020).

4. Hrynyk, T. V. (2013), "Problems of formation of concept of innovative development of industry of Ukraine", [Online], available at: http://econindustry.org/arhiv/html/2013/63_16.pdf (Accessed 20 March 2020).

5. Datsii, O. I. Haman, M. V. and Datsii N. V. (2010), Innovatsijna model' rozvytku ekonomiky Ukrainy v umovakh hlobalizatsii [Innovative model of development of economy of Ukraine in the conditions of globalization], YuhoVostok, Donetsk, Ukraine.

6. Deineka, O.H. and Kamchatna, Yu.S. (2018), "Formation of the strategy of innovative development for enterprises of railway transport in conditions of formation of highspeed traffic", Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti, vol. 62, pp. 174—180.

7. Denysenko, M.P. Voronkova, T.Ie. and Ladyka, S.V. (2008), "Problems of formation of the national innovation system of Ukraine", Aktualni problemy ekonomiky, vol. 4 (82), pp. 73—81.

8. Dykan, V.L. Zubenko, V.O. Makovoz, O.V. Tokmakova, I.V. and Shramenko, O.V. (2013), Strategichne upravlinnja [Strategic Management], Center for Educational Literature, Ukraine.

9. Dykan, V.L. and Ostroverkh, H.Ie. (2018), "Improvement of the mechanisms of state governance for the development of the railway industry of Ukraine in the euro integration vector", Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti, vol. 62, pp. 11—20.

10. Zhuk, M.V. (2008), "Prerequisites for the formation of a national innovation system for accelerated economic development", Aktualni problemy ekonomiky, vol. 7 (85), pp. 30—36.

11. Kaletnik, H. M. and Honcharuk, T. V. (2013), "Innovative support for the development of the biofuels industry: world and national experience" Biznes Inform, vol. 9, pp. 155—160.

12. Kozlova, A. I. (2013), "Stages of formation of innovative development strategies in EU countries", [Online], available at: www.business-inform.net (Accessed 19 March 2020).

13. Kosmydailo, I.V. (2007), "Problems of innovation development in Ukraine and ways of their solution", Aktualni problemy ekonomiky, vol. 2 (68), pp. 20—27.

14. Palyvoda, O.M. (2008), "Criteria for assessing innovation to select forms and methods of government support", Aktualni problemy ekonomiky, vol. 3 (81), pp. 38—42.

15. Pozdnjakova, L.O. and Ghrucja, N.P. (2018), "Improvement of labor motivation in connection with the introduction of highspeed and high-speed traffic", Visnyk ekonomiky transportu promyslovosti, vol. 63, pp. 127—133.

16. State Statistics Service of Ukraine (2020), "Statistical information. Innovation. in 2010—2019", [Online], available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 17 March 2020).

17. Chukhno, A. (2004), "Current problems of the strategy of economic and social development at the present stage", Ekonomika Ukrainy, vol. 4, pp. 65—71.

18. Yurchuk, N. Vovk, V. and Topina, R. (2019), "Innovative-investment activity as the implementation basis of the sustainable development concept of the ukrainian economy", Agrosvit, vol. 3, pp. 53—61.

Стаття надійшла до редакції 06.05.2020 р.